

लोक सेवा आयोगले सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यू समक्ष पेश गरेको
एकसट्टीऔँ वार्षिक प्रतिवेदनसम्बन्धी
प्रेस विज्ञप्ति

नेपालको संविधानको धारा २९४ मा रहेको व्यवस्था बमोजिम मिति २०७७ साल पुष १६ गते बिहीवारका दिन सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यू समक्ष २०७६ साल श्रावण देखि २०७७ साल आषाढ मसान्तसम्म आयोगबाट सम्पादित काम कारबाहीहरू समेटिएको एकसट्टीऔँ वार्षिक प्रतिवेदन पेश गरिएको छ ।

आयोगका वर्तमान पदाधिकारीहरूको नियुक्तिपछिको यो छैटौँ तथा अन्तिम प्रतिवेदन हो । आगामी चैत्र १० गतेदेखि आयोगका सबै पदाधिकारीको पदावधि समाप्त हुँदैछ । यसर्थ निजामती, सुरक्षा निकाय र संगठित संस्थाहरूका पदपूर्ति प्रक्रिया ठप्प हुन नदिन - समयमै आयोगका पदाधिकारीको नियुक्ति हुन उचित पहल हुने अपेक्षा आयोगले गरेको छ ।

यस प्रतिवेदनमा आयोगबाट सम्पादित पदपूर्ति सम्बन्धी कामकारबाही, आयोगको परामर्शदायी भूमिका अन्तर्गत सम्पादित कार्यहरू, विगतका सुझाव कार्यान्वयनको समीक्षा सहित सार्वजनिक सेवामा गर्नुपर्ने सुधारका विषयमा सुझावहरू प्रस्तुत गरिएको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को अवधिमा आयोगबाट सम्पादन भएका कार्य सम्बन्धी सार तथ्यहरू:

- प्रतिवेदन अवधिमा कुल ४,७५४ पदका लागि ६८४ वट्टा वट्टा सूचना, ९२ आन्तरिक प्रतियोगितात्मक विज्ञापन, १५७ खुला प्रतियोगितात्मक विज्ञापन र ३३४ वटा विभिन्न समावेशी समूहका विज्ञापन गरिएको छ ।
- प्रकाशित विज्ञापनहरूमा वट्टावतर्फ ४,००७ र आन्तरिक तथा खुलातर्फ अनलाइन प्रणाली मार्फत ४,५१,५२६ दरखास्त प्राप्त भएका छन् ।
- उक्त विज्ञापनहरूमा उम्मेदवार छनौट गर्नका लागि निजामती सेवा र स्थानीय सेवाका पदका लागि १,००२ सेट, सुरक्षा निकाय तथा संगठित संस्थाका लागि २,१८६ सेट र जिल्ला न्यायधीशका लागि १८ सेट परिमार्जित प्रश्नपत्र तयार पारी परीक्षा संचालन गरिएको छ ।
- निजामती सेवाका विभिन्न पदका लागि ३५,८६६ महिला र ५७,१४६ पुरुष गरी कुल ९३,०१२ परीक्षार्थी परीक्षामा संलग्न भएका थिए । स्थानीय सेवातर्फ लिखित परीक्षामा १,५४,००२ महिला र १,५२,३१७ पुरुष गरी ३,०६,३१९ परीक्षार्थी सम्मिलित भए ।
- धेरै संख्यामा दरखास्त पर्ने शाखा अधिकृत र नायव सुब्बा वा सो सरहका पदका लागि लिइएको प्रथम चरणको परीक्षाबाट १४.२% उम्मेदवार मात्र दोस्रो चरणका लागि छनौट भए ।
- ८ वटा विज्ञापनका कुल १२ पदका लागि लिइएको परीक्षामा कुनै पनि उम्मेदवार उतीर्ण हुन सकेनन् ।
- निजामती सेवातर्फ ३०४ जना उम्मेदवारहरू स्थायी निक्तिको लागि सिफारिस भए । COVID महामारीको कारण परीक्षाहरू स्थगित गर्नु परेकोले यस वर्ष सिफारिस संख्या कम देखिएको हो । स्थानीय सेवातर्फ भने प्रतिवेदन अवधिमा ८,६३९ उम्मेदवारहरू स्थायी नियुक्तिको लागि सिफारिस भए ।
- समावेशी पदपूर्तिर्तर्फ यस अवधिमा कुल १०३ जना नियुक्तिका लागि सिफारिस भएका छन् । यस प्रतिवेदन अवधि सहितका १३ वर्षमा सबै समावेशी समूहबाट कुल २१,६४९ जना उम्मेदवारहरू सिफारिस भएका छन् ।
- सुरक्षा निकाय तथा संगठित संस्थातर्फ ४ वटा सुरक्षा निकाय र २९ वटा संगठित संस्थाका २०,३७९ पदका लागि विज्ञापन गर्न सहमति दिइएकोमा लिखित परीक्षामा ४१,८२४ महिला र ७४,४७३ पुरुष गरी जम्मा १,१६,२९७ सम्मिलित भई ५,५०२ महिला र १२,५४७ पुरुष गरी १८,०४९ उम्मेदवारहरू अन्तरवार्ताका लागि छनौट भए ।
- यस अवधिमा अधिकृतस्तरका विभिन्न पदका ७ वटा नयाँ पाठ्यक्रम तर्जुमा भएका छन् भने विभिन्न श्रेणीका १६ वटा पाठ्यक्रमहरू परिमार्जन गरिएको छ ।

सार्वजनिक सेवामा सुधारका लागि सुझाव र कार्यान्वयन

- आयोगको परामर्शदायी भूमिकालाई औपचारिकताको रूपमा मात्र लिने वा परामर्श नै नलिने कार्यले संवैधानिक व्यवस्थाको वेवास्ता भयो भन्ने चिन्ता विगतका वार्षिक प्रतिवेदनहरूमा व्यक्त भएकोमा अहिले यस स्थितिमा क्रमशः सुधार भएको छ; यद्यपि केही विषयमा परामर्श नलिएको विवरण यस प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ ।
- सङ्घीय संरचना अनुरूप तीन तहका प्रशासनिक संयन्त्र बीच समन्वय गर्नका लागि संस्थागत संरचनाको प्रबन्ध गर्न तथा वर्तमान प्रशासकीय कार्यविधिमा रहेका कमी हटाइ सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउन विभिन्न सुझाव दिइएको छ ।
- त्यस्तै सङ्घीय निजामती सेवा ऐनमा समेट्नका लागि गत तीनवटा वार्षिक प्रतिवेदनहरूमा दिइएका सुझावहरू गम्भीरतापूर्वक लिइ नेपाल सरकारबाट कानून तर्जुमा हुने अपेक्षा सहित यस प्रतिवेदनमा पुनः प्रस्तुत गरिएको छ ।
- प्रतिनिधि सभाको राज्य व्यवस्था तथा सुशासन समितिमा आयोगका प्रतिवेदनहरू माथि छलफल गर्ने असल कार्यको थालनी भएकोमा आयोगले आभार प्रकट गरेको छ ।